

Kodolányi János Egyetem
Jól-léti Társadalom Intézet

A chatGPT szerepe a mindennapjainkban
- *a rozgonyi csata* -

Kénerné Bodroghalmi Fruzsina
Történelem BA
A chatGPT szerepe
Oktató: Dr. Pitlik László

Első körben szerettem volna tisztázni, hogy mennyire tudok magyar nyelven kommunikálni az OpenAI által fejlesztett mesterséges intelligenciával, ezért rákérdeztem a magyar nyelvtudására:

You

Good morning. Do you speak Hungarian?

ChatGPT

Good morning! I don't speak Hungarian fluently, but I can certainly try to help you with any questions or information you're looking for in English. How can I assist you today?

Ezt követően a kíváncsiság kedvéért rákérdeztem, hogy lenne-e kedve magyarul tanulni:

You

Thanks. Do you want to learn Hungarian?

ChatGPT

While I don't have personal preferences or desires, I'm here to assist you in learning Hungarian or provide information about the language. If you have specific questions or topics you'd like to explore related to Hungarian, feel free to let me know, and I'll do my best to help!

Nem hagytam annyiban, jeleztem, hogy átváltok magyar nyelvre és kíváncsi voltam a reakcióra:

You

Okay, let's try. I will ask you in Hungarian and we will see.

ChatGPT

Sure, feel free to ask your questions in Hungarian, and I'll do my best to assist you!

Kértem, hogy írjon egy rövid összefoglalót az 1312. évi rozgonyi csatáról és az alábbi választ kaptam:

You

Írj egy rövid összefoglalót az 1312-i évi rozgonyi csatáról! Térj ki a fontosabb szereplőkre!

ChatGPT

Sajnálom, de a tudásom csak 2022-ig terjed, és nincs konkrét információm a 1312. évi rozgonyi csatáról. A legutolsó rendelkezésemre álló információk szerint a rozgonyi csata fontos esemény volt a középkori Magyarországon, de részleteiben nem tudok pontos információkat nyújtani. Ha más témában segíthetek, vagy ha van más kérdésed, kérlek, tedd fel!

Érdekes módon azzal próbált meggyőzni, hogy a tudása csak 2022-ig terjed, de ugyebár ez egyáltalán nem válasz a kérdésemre, sőt, ez nem is lehet kifogás, hiszen egy több mint 700 évvel ezelőtti eseményről kérdeztem. A továbbiakban – egy kis segítséggel – megpróbáltam rávezetni a helyes válaszra:

You

Az 1312-es rozgonyi csata Károly Róbert magyar király és az akkoriban a Magyar Királyság területén uralkodó tartományurak közötti egyik első jelentős összecsapás volt. Így már menni fog az összefoglaló?

ChatGPT

Igen, köszönöm a további információkat! Az 1312-es rozgonyi csata Károly Róbert magyar király és a Magyar Királyság tartományurak közötti fontos összecsapás volt. A csata során az ellenfelek között jelentős harcok zajlottak, és ez az összecsapás az egyik első komolyabb konfliktus volt a király és a tartományurak között. A csata részleteiben történő leírásához további részletekre lenne szükség, de ha van konkrét szereplő vagy esemény, amelyre szeretnél részletesebben kitérni, kérlek, jelezd!

Jeleztem, hogy semmilyen új információval nem szolgált, további kérdésekkel próbáltam rávezetni a helyes válaszra, de itt már egyértelműen látszott, hogy a válasz tele van a kérdésben szereplő információkkal, viszont egy rövid általános és helytálló leírást tudott adni a csata kimeneteléről:

You

Most gyakorlatilag ugyanazt írtad le amit én is. Mondj nekem valami újat az eseményről. Hol van Rozgony (mai nevén Rozhanovce)? Ki nyerte a csatát? Miért volt jelentős?

ChatGPT

Rozgony, mai nevén Rozhanovce, Szlovákiában található. Az 1312-es rozgonyi csata az akkori Magyar Királyságban Károly Róbert magyar király és az oligarchák, azaz a tartományurak közötti konfliktus egyik jelentős eseménye volt.

A csata végül Károly Róbert győzelmével zárult. Ez a győzelem erősítette királyi hatalmát és hozzájárult az ország egységesítéséhez. Fontossága abban is rejlett, hogy segített csökkenteni a tartományurak ellenállását és stabilizálni a királyi uralmat, ami hozzájárult a központi hatalom megerősödéséhez a királyság területén.

Ez a csata egyik mérföldköve volt azoknak az eseményeknek, amelyek végül az Anjou-házi Magyar Királyság megszilárdulásához vezettek a 14. században.

Még egy a csata lejegyzésével kapcsolatos kérdést is feletem, amelyre az alábbi válasz érkezett:

You

Mely krónikások jegyezték le a rozgonyi csata eseményeit?

ChatGPT

Az 1312-es rozgonyi csata eseményeit a korabeli történetírók, vagyis krónikások rögzítették. A legjelentősebb források közé tartoznak:

1. **III. Károly királytörténete (Chronica Carionis):** Ez a mű az eseményeket a 16. században rögzítette, de hasznos forrás a középkori események megértéséhez.
2. **Simon Kézai - Gesta Hunnorum et Hungarorum:** Simon Kézai 1282 és 1312 között élt, és krónikájában részletesen beszámol a rozgonyi csatáról, bár egyes részeket kritikusan kell kezelni.
3. **Antoninus Rerum:** Egy másik középkori krónikás, aki érdekes információkat adhat az eseményekről.

Fontos megjegyezni, hogy a középkori krónikák néha eltérő nézőpontokat és értelmezéseket tartalmazhatnak, és nem mindig pontosan tükrözik az események objektív valóságát.

Megköszöntem, majd jeleztem, hogy visszatérek az angol nyelvre és kértem egy rövid összefoglaló írását a csatáról angol nyelven. A válaszban nem kaptam újabb információkat, sőt csak a korábbi magyarul írt válasz angol fordítását kaptam:

You

Köszönöm szépen. Térjünk vissza az angol nyelvre. Please write me in English a short summary about the Battle of Rozgony (Rozhanovce). Write about the participants and the outcome of the battle.

ChatGPT

The Battle of Rozgony, fought in 1312 near Rozhanovce in present-day Slovakia, was a significant conflict in medieval Hungary. The main participants were King Charles I of Hungary (also known as Károly Róbert) and the oligarchs, representing the regional nobility.

The battle resulted in a victory for King Charles I, consolidating royal authority and contributing to the unification of the Hungarian Kingdom. This triumph played a crucial role in diminishing resistance from regional nobles, strengthening the central power, and ultimately solidifying the rule of the Angevin dynasty in the 14th century.

Kértem, hogy nevezze meg a csatában résztvevő tartományurakat, de csak egy általános választ kaptam:

You

Thank you. Name the oligarchs who took part in the battle.

ChatGPT

The Battle of Rozgony in 1312 involved King Charles I of Hungary (Károly Róbert) and a coalition of oligarchs, representing the regional nobility. However, specific names of the oligarchs involved in the battle may vary in historical accounts. Some key figures among the oligarchs included powerful magnates and nobles who opposed the centralization of power under the king. The exact list of oligarchs can be challenging to determine with absolute certainty due to variations in historical sources.

Konkrét kérdést tettem fel, de itt is csak a korra jellemző általános információkkal tűzdelt választ kaptam:

You

And what about Máté Csák of Trencsén (Matthew III. Csák)? What was his role in the battle and its preparation?

ChatGPT

Máté Csák of Trencsén, also known as Matthew III. Csák, was a prominent oligarch and one of the key figures in the oligarchic opposition against King Charles I of Hungary. While Máté Csák was a powerful noble, his specific role in the Battle of Rozgony (1312) and its preparation can be somewhat unclear due to variations in historical accounts.

Some sources suggest that Máté Csák played a significant role in organizing the opposition against the king and may have been one of the leading figures among the oligarchs present at the battle. However, the extent of his involvement and specific actions during the battle might not be detailed in all historical records.

It's important to note that the information about historical events, especially those that occurred in the medieval period, can sometimes be incomplete or subject to different interpretations based on various historical sources.

Ezen a ponton megpróbáltam „tanítani” egy kicsit a chatGPT-t. Az új információt megköszönte és a kapott tudást ismét egy nagyon általános szövegkörnyezetbe illesztette:

You

In the battle, Máté Csák supported the heirs of the Amade clan against King Charles Robert with 1700 (Czech) horsemen on spears.

ChatGPT

Thank you for providing additional information. It clarifies Máté Csák's role in the Battle of Rozgony. By supporting the heirs of the Amade clan against King Charles Robert and leading a contingent of 1700 Czech horsemen, Máté Csák actively participated in the conflict. This highlights the complex political landscape of medieval Hungary, with powerful oligarchs aligning themselves with specific factions and engaging in battles to assert their interests against the centralizing efforts of the king.

Új beszélgetésben más helyesírással megfogalmazva, ugyanaz a kérdés eltérő válaszokat produkált.

Első:

 You

Írj egy rövid összefoglalót az 1312-es rozgonyi csatáról! Térj ki a fontosabb szereplőkre!

< 1 / 3 >

 ChatGPT

Az 1312-es rozgonyi csata a középkori Magyar Királyság történelmének fontos eseménye volt. A csata a rozgonyi vár környékén zajlott le 1312-ben. Az összecsapásnak a Károly Róbert vezette Anjou-ház és az Árpád-ház közötti hatalmi harcok voltak az előzményei.

A csatában Károly Róbert, akit később Magyarország királyaként ismertek el, az Anjou-ház fejeként harcolt az ellenzéki erők ellen. Az Árpád-ház részéről a hadvezér, Amadé Aba vezette az ellenséges erőket. A csata kimenetelét a Károly Róbert vezette Anjou-ház győzelme határozta meg, ami tovább erősítette az Anjou-házat Magyarországon.

A rozgonyi csata jelentős volt abban az értelemben is, hogy hozzájárult a középkori Magyar Királyság politikai stabilitásának és a királyi hatalom megerősödésének az Anjou-ház alatt. Az esemény fontos mérföldkő volt az Anjou-ház uralmának kialakításában és megszilárdításában.

Második:

 You

Írj egy rövid összefoglalót az 1312. évi rozgonyi csatáról! Térj ki a fontosabb szereplőkre!

< 2 / 3 >

 ChatGPT

A 1312. évi rozgonyi csata a középkori Magyar Királyság történetének fontos eseménye volt, mely a Károly Róbert és I. Kázmér lengyel király vezette szövetség, valamint a bécsi herceg, Ottó által vezetett Habsburgok között zajlott le. A csata a királyi hatalom megszilárdításáért és a Habsburgok elleni ellenállásért folyó küzdelmek része volt.

A két fő szereplő, Károly Róbert és I. Kázmér, stratégiai szövetséget kötöttek azért, hogy közös erővel szembeszálljanak a Habsburgokkal. A csata során a magyar–lengyel sereg sikeresen megállította a Habsburgok előretörését, erősítve ezzel a közép-európai királyságokat. Károly Róbertnek sikerült megszilárdítania uralmát Magyarországon, és további politikai előnyökhöz jutott a Habsburgokkal szemben.

A rozgonyi csata tehát kulcsfontosságú volt a középkori Magyar Királyság történetében, és jelentősége abban állt, hogy erősítette a Károly Róbert vezette dinasztia pozícióját a térségben, valamint elhárította a Habsburgok közvetlen fenyegetését a magyar trónra.

Harmadik:

You

Írj egy rövid összefoglalót az 1312-i évi rozgonyi csatáról! Térj ki a fontosabb szereplőkre!

< 3 / 3 >

ChatGPT

Sajnálatos módon nincs olyan információm, hogy az 1312-es rozgonyi csata nevezetességű esemény lett volna a történelemben. Elképzelhető, hogy félreértés vagy elírás történt a dátummal vagy a helyszínnel kapcsolatban.

A legtöbb esetben a rozgonyi csatáról a 14. századi történelemben, különösen az 1312-es dátummal kapcsolatban nincs megbízható forrás. Ha esetleg más csatára vagy történelmi eseményre gondoltál, kérlek, pontosítsd a dátumot, a helyszínt vagy a részleteket, és szívesen segítek az információkkal, amelyek rendelkezésemre állnak a tudásom határáig (2022 január).

Az egész kísérletet előlről kezdve, angolul kértem egy rövid összefoglaló elkészítését. Így elsőre kaptam egy rövid összefoglalót a kérdésnek megfelelően:

You

Write a short summary of the Battle of Rozgony in 1312! Describe the main players.

ChatGPT

The Battle of Rozgony took place in 1312 and was a pivotal conflict in the internal struggles for power within the Kingdom of Hungary. The main players in this battle were Charles I of Anjou, who was also known as Charles Robert, and his rival, Matthew Csák, a powerful Hungarian oligarch.

Charles I of Anjou, a member of the Angevin dynasty, sought to consolidate his rule over Hungary after being crowned as King Charles I in 1308. However, his authority faced significant opposition from Matthew Csák, a noble with considerable influence and territorial control in the northern regions of Hungary.

The conflict between Charles I and Csák came to a head at the Battle of Rozgony in 1312. Charles I aimed to assert his royal authority and diminish the power of Csák, who had been actively resisting the king's attempts to centralize power.

The battle itself was a fierce encounter, resulting in a decisive victory for Charles I. The outcome solidified Charles I's control over Hungary and weakened the influence of powerful oligarchs like Csák. The Battle of Rozgony played a crucial role in shaping the political landscape of Hungary during the 14th century, contributing to the establishment of a more centralized monarchy.

Ismét további részleteket kértem:

You

Where is Rozgony (now known as Rozhanovce)? Who won the battle? Why was it significant?

ChatGPT

Rozgony, now known as Rozhanovce, is located in present-day Slovakia. The Battle of Rozgony in 1312 was won by Charles I of Anjou, also known as Charles Robert. His victory marked a significant moment in the internal power struggles within the Kingdom of Hungary during the 14th century.

The significance of the Battle of Rozgony lies in its impact on the centralization of power in Hungary. Charles I, who had been crowned as King of Hungary in 1308, sought to consolidate royal authority and reduce the influence of powerful oligarchs and nobles. Matthew Csák, a prominent Hungarian oligarch, stood as a major obstacle to Charles I's goal of a more centralized monarchy.

Charles I's triumph at Rozgony weakened the influence of Csák and other powerful nobles who resisted the king's attempts to assert control. This battle played a crucial role in shaping the political landscape of Hungary, contributing to the establishment of a more centralized monarchy under the Angevin dynasty. It represented a step toward a more unified and cohesive Hungarian state, although the struggle for power and influence continued in subsequent years.

A rövid összefoglaló után egy részletes leírást kértem a lehető legtöbb információval:

You

Thank you for the summary! I would like to request a detailed description of the Battle of Rozgony with as much information as possible.

ChatGPT

The Battle of Rozgony, fought in 1312, was a significant conflict in the internal struggles for power within the Kingdom of Hungary during the 14th century. The main players in this battle were Charles I of Anjou, also known as Charles Robert, and Matthew Csák, a powerful Hungarian oligarch.

Background:

Charles I of Anjou ascended to the Hungarian throne in 1308 and faced challenges in asserting his authority over the kingdom. The oligarchs, including Matthew Csák, held substantial power and autonomy in their respective regions. Charles aimed to centralize power and diminish the influence of these local magnates.

Forces Involved:

- **Charles I of Anjou:** Charles commanded the royal forces and sought to strengthen the monarchy's control over Hungary.
- **Matthew Csák:** Csák, a powerful oligarch, led a formidable force opposing Charles I's attempts to centralize power.

Location:

The Battle of Rozgony took place near the town of Rozgony (modern-day Rozhanovce) in northeastern Hungary, close to the border with present-day Slovakia.

Events of the Battle:

The exact details of the Battle of Rozgony are not extensively documented, and historical records from this period are somewhat scarce. However, it is generally understood that the conflict was a result of the ongoing power struggles between Charles I and the oligarchs.

Charles I aimed to assert his authority over Csák and other nobles who resisted centralization. The battle itself was likely characterized by intense cavalry charges, infantry engagements, and the clash of medieval weaponry.

Outcome:

Charles I emerged victorious at Rozgony, securing a significant triumph over Csák's forces. The victory allowed Charles to strengthen his grip on the Hungarian throne and reduce the autonomy of the powerful oligarchs.

Significance:

The Battle of Rozgony was a crucial moment in Hungarian history as it contributed to the process of centralizing power in the monarchy. Charles I's success in subduing powerful regional magnates paved the way for a more unified and centralized Hungarian state. While the struggle for power persisted in the subsequent years, the battle marked a turning point in the ongoing efforts to establish a stronger monarchy in Hungary.

A válasz sokkal terjedelmesebb lett, de külön pontokba szedve, ami megkönnyíti az olvashatóságot. Ez határozottan pozitívum. Viszont Aba Amádé fiait teljesen kihagyta a rozgonyi csata történetének leírásából, ezért ezt jeleztem felé:

 You

I would like to correct you, because this does not fully reflect reality. Mate Tchac went to battle against Charles to help the sons of Aba Amadeus.

 ChatGPT

I appreciate the clarification, and I acknowledge the additional information you provided. Historical events can be complex, and different sources may present varying perspectives on the motivations and alliances involved.

If Matthew Csák participated in the Battle of Rozgony to support the sons of Aba Amadeus, it adds another layer of complexity to the conflict. The involvement of various factions and alliances during historical battles is not uncommon, and understanding these intricacies contributes to a more nuanced view of the events.

Thank you for pointing out this aspect of the Battle of Rozgony, highlighting the multifaceted nature of historical conflicts and alliances.

Megkértem, hogy egészítse ki a korábbi leírást az új információkkal. Ennek eleget is tett:

You

Please supplement the previous description with this new information.

ChatGPT

Certainly, I appreciate the clarification. Here is a revised and supplemented description of the Battle of Rozgony:

Background:

In 1312, Charles I of Anjou, also known as Charles Robert, faced internal challenges as he sought to consolidate his authority over the Kingdom of Hungary. The powerful oligarch Matthew Csák played a central role in the resistance against Charles's efforts to centralize power. However, additional context suggests that Csák may have had motivations beyond personal power struggles.

Additional Context:

Matthew Csák's involvement in the Battle of Rozgony was not solely driven by resistance to Charles I's attempts at centralization. It appears that Csák joined the conflict to support the sons of Aba Amadeus. This alliance adds a layer of complexity to the motivations behind Csák's participation, suggesting a broader political context.

Forces Involved:

- **Charles I of Anjou:** Charles commanded the royal forces, aiming to strengthen the monarchy's control over Hungary.
- **Matthew Csák:** Csák, a powerful oligarch, led his forces to support the sons of Aba Amadeus, aligning against Charles I.

Alliance with the Sons of Aba Amadeus:

Csák's decision to support the sons of Aba Amadeus indicates a strategic alliance beyond his individual struggle against Charles I. This alliance could have been motivated by shared political goals or a desire to counterbalance the growing power of the monarchy.

Events of the Battle:

The Battle of Rozgony was characterized by intense cavalry charges, infantry engagements, and the clash of medieval weaponry. The motivations and strategies of both sides were influenced by the complex web of alliances and regional power dynamics.

Outcome:

Charles I emerged victorious at Rozgony, achieving a significant triumph over Csák's forces and, indirectly, the sons of Aba Amadeus. The outcome strengthened Charles's grip on the Hungarian throne and contributed to the ongoing centralization of power.

Significance:

The Battle of Rozgony remains a crucial moment in Hungarian history, not only for the internal power struggles but also for the intricate alliances that shaped the conflict. Csák's support for the sons of Aba Amadeus adds depth to the narrative, highlighting the multifaceted nature of political motivations and alliances during this period.

Kassa városa - jelentős szerepe ellenére - szintén nem került említésre, így erre külön rákérdeztem:

You

How is the city of Kassa (modern-day Kosice) linked to what happened?

ChatGPT

The city of Kassa, modern-day Košice, played a notable role in the aftermath of the Battle of Rozgony. Following Charles I of Anjou's victory, Kassa became a key site in the ongoing struggles for control over the Kingdom of Hungary. The city became associated with the imprisonment of prominent figures involved in the conflict, further shaping the political landscape of the region.

One notable figure affected by the events at Kassa was Matthew Csák, the powerful oligarch who had opposed Charles I at the Battle of Rozgony. After his defeat, Csák sought refuge in Kassa but was eventually captured by Charles I's forces. His imprisonment marked a significant development in the power dynamics of Hungary, as it symbolized the king's ability to subdue and neutralize influential regional magnates.

The imprisonment of Csák was part of Charles I's broader efforts to consolidate power and suppress resistance from regional nobility. The events in Kassa reflected the king's determination to assert royal authority over powerful figures who challenged the centralization of power.

In addition to the imprisonment of Csák, Kassa played a role in subsequent political developments. The city became a strategic and symbolic center as Charles I continued to navigate the complexities of Hungarian politics, working to strengthen the monarchy and establish a more centralized rule.

The historical events surrounding Kassa in the aftermath of the Battle of Rozgony contribute to the understanding of the broader context of power struggles, alliances, and centralization efforts within the Kingdom of Hungary during the 14th century.

Összegzés

1. **Fogalmazzunk pontosan és helyesen:** Ez az első fontos dolog, ami azonnal feltűnt, miután magyarul kérdeztem a csatáról. Amikor a kérdésben a dátumot „1312-i” csataként írtam le, a chatGPT megzavarodott és jelezte, hogy az ő tudása csak 2022-ig terjed. Amikor pontosítottam és „1312. évi” csatát írtam, máris tudott információval szolgálni. Itt a negatív tapasztalat mellett, – hogy nem értette a nyilvánvalóan helytelenül írt dátumot –, pozitívumként könyvelem el ezt a részt, mert ezek szerint a chatGPT tisztában van a helyesírás szabályaival. Viszont roppant érdekes, hogy egy új ablak nyitását követően, háromféle képpen feltett kérdés után sem tudta összerakni, hogy ugyanazt kérdezem, csak más helyesírással.
2. **Angol a fő nyelv:** A levezetett beszélgetés is jól mutatja, hogy a chatGPT sokkal „aktívabb” és bőbeszédűbb, ha angol nyelven beszélget vele az ember. Ez nyilvánvalóan az interneten megtalálható a témával kapcsolatos források mennyiségétől is függ, és természetesen a témaválasztástól is. Egy másik ablakban az Amerikai Egyesült Államok függetlenségi nyilatkozatáról kérdeztem angol nyelven, és jóval több és pontosabb információval látott el, mint a rozgonyi csata esetében. Viszont pozitívum, hogy több nyelven is lehet vele kommunikálni, már volt szerencsém spanyolul is beszélgetni vele.
3. **Általános leírás:** A negatívumok halmazába helyezném a chatGPT bármely témával kapcsolatos, roppant általános megközelítését. Ugyanakkor szerintem pozitívum, hogy konkrét rákérdezés és pontosítás után, jóval bővebb információkkal látja el a kérdezőt. További pozitívum, hogy képes pontokba szedni a különböző témaköröket és felhívja a figyelmet a lényegesebb dolgokra.
4. **A chatGPT tanítható:** Pozitívum, hogy az adott beszélgetésen belül a chat GPT képes fejlődni. A példám is jól mutatja, hogy befogadta az általam írt új információt és a későbbiekben a kérdésben szereplő új információkat már felhasználta a válaszában. Persze, itt is ugyanazzal a hibával találkoztam, hogy csak nagy általánosságban írta körül a témát.

Összességében úgy gondolom, hogy a chatGPT egy remek alapot, egy kiindulópontot teremt. A krónikásokkal kapcsolatos kérdésemnél például tudott újat is mondani, ami rögtön arra ösztönzött, hogy utánajárjak az új információknak. Tetszik, hogy témakörökre tudja osztani az adott kérdéskört és felhívja a figyelmet a jelentősebb eseményekre.

A chatGPT most még inkább egy jó tanulótárs, mintsem tanár. Olyan tanulótárs, akivel megvitathatom a kételyeimet és a segítségemre lehet egy összefogó általános kép megértésében, esetleg felhívja a figyelmemet pár fontos dologra. A finomhangolások és ellenőrzések azonban nem maradhatnak el, hiszen a chatGPT az interneten megtalálható információkból merít, amelyekről nem képes eldönteni, hogy helyes vagy helytelen.